II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 24 maj 2002

om de nationella bestämmelser som anmälts av Republiken Finland enligt artikel 95.4 i EG-fördraget beträffande högsta tillåtna kadmiumhalt i gödselmedel

[delgivet med nr K(2002) 1931]

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

(Text av betydelse för EES)

(2002/398/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 95.6 i detta, och

av följande skäl:

I. BAKGRUND

1. *GEMENSKAPSLAGSTIFTNINGEN*

(1) I rådets direktiv 76/116/EEG av den 18 december 1975 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gödselmedel ([1]), senast ändrat genom direktiv 98/97/EG ([2]), anges de krav som gödselmedel måste uppfylla för att få släppas ut på marknaden under beteckningen ”EG-gödselmedel” ([3]).

(2) I bilaga 1 till direktiv 76/116/EEG anges typbeteckning och motsvarande krav, bl.a. sammansättningen, för varje EG-märkt gödselmedel. EG-gödselmedlen i denna förteckning är inordnade i kategorier efter deras halt av primära makronäringsämnen, dvs. kväve, fosfor och kalium.

(3) Direktiv 76/116/EEG har flera gånger ändrats och anpassats till den tekniska utvecklingen, bl.a. för att lägga till nya slags gödselmedel i bilaga 1.

(4) Ändringarna av direktiv 76/116/EEG har införts genom följande direktiv:

— Genom rådets direktiv 88/183/EEG ([4]) vidgas räckvidden för direktiv 76/116/EEG så att bilaga 1 omfattar enkla och sammansatta flytande gödselmedel.

— Genom rådets direktiv 89/284/EEG ([5]) vidgas räckvidden för direktiv 76/116/EEG så att bilaga 1 omfattar gödselmedel som innehåller kalcium, magnesium, natrium och svavel.

([1]) EGT L 24, 30.1.1976, s. 21.
([2]) EGT L 18, 23.1.1999, s. 60.
([3]) Beteckningen ”EEG-gödselmedel”, som fastställdes genom direktiv 76/116/EEG har genom direktiv 97/63/EG ersatts med beteckningen ”EG-gödselmedel” (EGT L 335, 6.12.1997, s. 15).
([4]) EGT L 83, 29.3.1988, s. 33.
([5]) EGT L 111, 22.4.1989, s. 34.

— Genom rådets direktiv 89/530/EEG ([6]) vidgas räckvidden för direktiv 76/116/EEG så att bilaga 1 omfattar fasta eller flytande gödselmedel som innehåller

— ett av följande spårämnen bor, kobolt, koppar, järn, mangan, molybden och zink,

— blandningar av sådana gödselmedel som innehåller minst två av dessa spårämnen, samt

— en förteckning över godkända organiska kelaterande ämnen för spårämnen.

(5) Direktiv 76/116/EEG har anpassats till den tekniska utvecklingen genom kommissionens direktiv 93/69/EEG ([7]), direktiv 96/28/EG ([8]) och direktiv 98/3/EG ([9]). Genom dessa direktiv tilläggs nya gödselmedel i bilagorna till direktiv 76/116/EEG.

(6) I detta beslut skall beteckningen direktiv 76/116/EEG tolkas som en hänvisning till detta direktiv så som det ändrats genom de direktiv, som omnämns i skälen 4 och 5 ovan.

(7) I bestämmelserna beträffande sammansättningen av de gödselmedel som omfattas av direktiv 76/116/EEG anges inget gränsvärde för kadmiumhalten i EG-märkta gödselmedel.

(8) Enligt artikel 7 i direktiv 76/116/EEG får medlemsstaterna ej förbjuda, begränsa eller hindra utsläppande på marknaden av gödselmedel med beteckningen ”EG-gödselmedel” på grund av deras sammansättning, identifiering, märkning eller förpackning, förutsatt att de uppfyller bestämmelserna i direktivet och dess bilagor.

2. *FINLANDS ANSLUTNING*

(9) Finland blev medlem av Europeiska unionen den 1 januari 1995. I anslutningsakten ([10]) fastställs övergångsbestämmelser om användning och utsläppande på marknaden av kadmium i denna stat. I artikel 84.1 anges att under de fyra år som följer närmast efter anslutningen skall de bestämmelser som anges i bilaga X till anslutningsakten ej tillämpas på Finland i större utsträckning än vad som föreskrivs i bilagan. I artikel 84 och i punkt 2 i bilaga X till anslutningsakten anges att artikel 7 i direktiv 76/116/EEG ej skall tillämpas på Finland före den 1 januari 1999 när det gäller kadmiumhalten i gödselmedel och att bestämmelserna i direktiv 76/116/EEG skall ses över i enlighet med gemenskapens förfaranden den 31 december 1998.

(10) I artikel 2 i anslutningsakten föreskrivs att från dagen för anslutningen är bestämmelserna i de grundläggande fördragen och i rättsakter som antagits av institutionerna före anslutningen bindande för de nya medlemsstaterna och skall tillämpas i dessa på de villkor som fördragen och anslutningsakten anger. I artikel 168 i anslutningsakten krävs att de nya medlemsstaterna skall sätta i kraft de åtgärder som krävs för att från och med dagen för anslutningen uppfylla bestämmelserna i direktiv och beslut enligt artikel 189 (numera artikel 249) i EG-fördraget […], om det ej i förteckningen i bilaga XIX eller enligt några andra bestämmelser i anslutningsakten föreskrivs en frist.

(11) Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/97/EG ([11]) ändrades därefter direktiv 76/116/EEG om utsläppande på marknaden i Österrike, Finland och Sverige av gödselmedel som innehåller kadmium. I artikel 1 anges att bl.a. Finland får förbjuda utsläppande på den inhemska marknaden av gödselmedel med en högre kadmiumhalt än den vid anslutningstillfället gällande nationellt fastställda halten och att detta undantag skall tillämpas från och med den 1 januari 1999 till och med den 31 december 2001.

3. *NATIONELLA BESTÄMMELSER*

(12) I det finska jord- och skogsbruksministeriets beslut om gödselmedel nr 45/1994 ([12]) av den 21 januari 1994 fastställs bl.a. ett gränsvärde för kadmiumhalten i gödselmedel, vilket även omfattar EG-märkta gödselmedel. Enligt avsnitt 3 är det förbjudet att släppa ut fosforhaltiga mineralgödselmedel på den finska marknaden om de har en kadmiumhalt som överstiger 50 mg per kg fosfor.

([6]) EGT L 281, 30.9.1989, s. 116.
([7]) EGT L 185, 28.7.1993, s. 30.
([8]) EGT L 140, 13.6.1996, s. 30.
([9]) EGT L 18, 23.1.1998, s. 25.
([10]) EGT C 241, 29.8.1994, s. 37 och s. 308.
([11]) EGT L 18, 23.1.1999, s. 60.
([12]) Finlands författningssamling, 45/1994, 26 januari 1994, s. 117.

II. **FÖRFARANDE**

(13) Genom skrivelse av den 7 december 2001 anmälde de finska myndigheterna till kommissionen att Finland i enlighet med artikel 95.4 i EG-fördraget avser att från och med den 1 januari 2002 fortsätta att tillämpa de nationella bestämmelserna för kadmiumhalt i gödselmedel.

(14) Genom skrivelse av den 8 januari 2002 informerade kommissionen de finska myndigheterna om att den mottagit anmälan enligt artikel 95.4 och att sexmånadersperioden för prövning av anmälan enligt artikel 95.6 började den 8 december 2001, dagen efter mottagandet av anmälan.

(15) Genom skrivelse av den 23 januari 2002 underrättade kommissionen övriga medlemsstater om den begäran som erhållits från Finland. Kommissionen offentliggjorde även ett meddelande om denna begäran i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([13]) för att informera övriga berörda parter om de nationella bestämmelser som Finland avser att behålla.

III. **BEDÖMNING**

1. *BEDÖMNING AV HURUVIDA ÄRENDET KAN TAS UPP TILL SAKPRÖVNING*

(16) I artikel 95.4 i fördraget anges att om en medlemsstat efter det att rådet eller kommissionen har beslutat om en harmoniseringsåtgärd anser det nödvändigt att behålla nationella bestämmelser som grundar sig på väsentliga behov enligt artikel 30 eller som avser miljö- eller arbetsmiljöskydd, skall den till kommissionen anmäla dessa bestämmelser samt skälen för att behålla dem.

(17) I den anmälan som inkom från de finska myndigheterna den 7 december 2001 avses att erhålla bemyndigande att behålla nationella bestämmelser som ej är förenliga med dem som gäller sammansättningen av de EG-märkta gödselmedel som omfattas av direktiv 76/116/EEG.

(18) Som ovan anmärkts hindras medlemsstaterna genom artikel 7 i direktiv 76/116/EEG från att begränsa utsläppandet på marknaden av EG-märkta gödselmedel på grund av deras sammansättning men i bestämmelserna om sammansättningen anges inget gränsvärde för kadmiumhalten. Detta betyder att enligt artikel 7 i direktiv 76/116/EEG kan de EG-märkta gödselmedel som uppfyller kraven i ifrågavarande direktiv släppas ut på marknaden oberoende av deras kadmiumhalt.

(19) Med utgångspunkt i ovanstående är det tydligt att de nationella bestämmelser, som anmälts av Finland, är strängare än bestämmelserna i direktiv 76/116/EEG i den utsträckning som det genom dem är förbjudet att släppa ut EG-märkta fosforbaserade gödselmedel på marknaden med en kadmiumhalt som överstiger 50 mg per kg fosfat.

(20) De nationella bestämmelser som anmälts av de finska myndigheterna antogs innan Finland blev medlem av Europeiska unionen. Som ovan anges fastställs genom anslutningsakten de övergångsbestämmelser som tillåter Finland att under fyra år fortsätta att tillämpa de nationella bestämmelserna för kadmiumhalten i gödselmedel på produkter som omfattas av direktiv 76/116/EEG. Genom direktiv 98/97/EG fick Finland fortsätta att tillämpa ovannämnda nationella bestämmelser till och med den 31 december 2001.

(21) I enlighet med vad som föreskrivs i artikel 95.4 tolkad mot bakgrund av artiklarna 2 och 168 i anslutningsakten anmälde Finland till kommissionen den exakta ordalydelsen i de nationella bestämmelser som antogs före anslutningen till Europeiska unionen och som det avser att behålla och bifogade en redogörelse för de skäl som enligt Finland motiverar att dessa bestämmelser skall behållas.

(22) Den anmälan som Finland lämnade in den 7 december 2001 i syfte att få behålla de nationella bestämmelser som avviker från bestämmelserna i direktiv 76/116/EEG kan därför tas upp till sakprövning enligt artikel 95.4 tolkad mot bakgrund av artiklarna 2 och 168 i anslutningsakten.

([13]) EGT C 23, 25.1.2002, s. 5.

2. *SAKPRÖVNING*

(23) Enligt artikel 95 i fördraget skall kommissionen säkerställa att alla villkor som gör det möjligt för en medlemsstat att begagna sig av möjligheterna till undantag enligt denna artikel är uppfyllda.

(24) Kommissionen skall i synnerhet bedöma om de bestämmelser som anmälts av medlemsstaten är motiverade med hänsyn till de väsentliga behov som anges i artikel 30 i fördraget eller avser miljö- eller arbetsmiljöskydd.

(25) När kommissionen anser att sådana nationella bestämmelser är motiverade, måste den vidare enligt artikel 95.6 i fördraget kontrollera om dessa nationella bestämmelser utgör ett medel för godtycklig diskriminering eller innebär förtäckta handelshinder mellan medlemsstaterna och om de utgör ett hinder för den inre marknadens funktion eller ej.

(26) Finland har grundat sin begäran på behovet av folkhälso- och miljöskydd. Kadmium i gödselmedel bedöms utgöra ett hot mot miljö och folkhälsa. Som stöd för sin begäran hänvisar Finland till slutsatserna i en finsk undersökning som offentliggjordes i april 2000 ([14]) och som innehåller en bedömning av riskerna med kadmiumhaltiga gödselmedel.

2.1 MOTIVERING PÅ GRUNDVAL AV VÄSENTLIGA BEHOV

2.1.1 ***Allmän information om kadmium***

(27) Kadmium är en tungmetall som förekommer naturligt i miljön men de flesta utsläppen av denna metall beror på olika mänskliga aktiviteter (framställning av icke-järnmetaller, förbränning av fossila bränslen, användning av gödselmedel osv.).

(28) En allmän riskbedömning av kadmiummetall och kadmiumoxid genomförs för närvarande inom ramen för rådets förordning 793/93/EEG av den 23 mars 1993 om bedömning och kontroll av risker med existerande ämnen ([15]) med Belgien som rapportör. Riskbedömningen kommer att omfatta alla viktiga användningar och utsläpp av kadmium. För närvarande är endast ett utkast till en delrapport tillgängligt för diskussioner på teknisk nivå.

(29) Av de vetenskapliga uppgifter som hittills föreligger kan slutsatsen dras att kadmiummetall och kadmiumoxid i allmänhet kan anses medföra allvarliga hälsorisker. I synnerhet kadmiumoxid har klassifierats som ett cancerframkallande, mutationsframkallande eller fortplantningsskadligt ämne i kategori 2 ([16]). Det råder också en allmän enighet om att kadmium i gödselmedel utgör den allra viktigaste källan för tillförsel av kadmium till jorden och till näringskedjan.

2.1.2 ***Kadmium i gödselmedel***

(30) Kadmium finns naturligt i de fosfatmineral som bryts för att användas som råvara vid framställningen av fostforbaserade mineralgödselmedel. Som slutprodukt innehåller dessa gödselmedel alltid en viss mängd kadmium beroende på fosformineralets ursprungliga innehåll.

(31) Kadmium anses skadligt såväl för miljö som för folkhälsa. Det har fastställts att en stor del av det kadmium som finns i odlad jord kommer från fosforbaserade gödselmedel, med halter som tenderar att öka över tid. Grödan tar upp kadmium från marken och kadmiumhalten i livsmedel, som är den stora källan till människors kadmiumintag, ger anledning till oro när det gäller folkhälsan. När kadmium tas upp via födan ansamlas det i njurarna och kan så småningom leda till nedsatt njurfunktion för vissa riskgrupper.

([14]) Finlands jord- och skogsbruksministerium, Cadmium in fertilizers, risks to human health and the environment, april 2000.
([15]) EGT L 84, 5.4.1993, s. 1.
([16]) Se bilaga I till direktiv 67/548/EEG och bilaga I till det ändrade direktiv 76/769/EEG.

(32) Den oro för miljön som väcktes av kadmium i gödselmedel togs först upp på gemenskapsnivå under förhandlingarna om Österrikes, Finlands och Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Som ovan anges tillförsäkrades dessa tre medlemsstater tillfälliga undantag från gemenskapslagstiftningen om gödselmedel för att möjliggöra en noggrann utvärdering på gemenskapsnivå av riskerna med kadmium i gödselmedel.

(33) Kommissionen samlade i detta sammanhang först alla tillgängliga uppgifter och upplysningar om exponeringsläget inom Europeiska gemenskapen när det gäller kadmium i gödselmedel. Då tillräckliga uppgifter ej var tillgängliga i alla medlemsstater tillsatte kommissionen två undersökningar för att utarbeta metoder och förfaranden för att bedöma hälso- och miljörisker av kadmium i gödselmedel ([17]). Medlemsstaterna uppmanades därefter att genomföra landsomfattande riskbedömningar genom att använda ovannämnda metoder och förfaranden.

(34) Nio medlemsstater har genomfört bedömningar av riskerna med kadmium i gödselmedel. Dessa riskbedömningar är sedan september 2001 tillgängliga för allmänheten på kommissionens webbplats ([18]). Dessutom har en separat studie med en analys av dessa riskbedömningar offentliggjorts, och olika alternativ för en gemenskapsomfattande riskhantering av kadmium i gödselmedel har utformats ([19]).

(35) Ovannämnda riskbedömningar har också framlagts för SCTEE (Vetenskapliga kommittén för toxicitet, ekotoxicitet och miljö) och utvärderas för närvarande. SCTEE har särskilt anmodats att ange den högsta kadmiumkoncentration i gödselmedel som kan tolereras för att undvika en betydande ökning av den kadmiumhalt i odlad jord som beror på användning av fosforbaserade gödselmedel.

(36) Genomförandet av riskbedömningarna tog ganska lång tid. Sctee behöver dessutom tid för att grundligt bedöma det vetenskapliga materialet. Det blev följaktligen ej möjligt att lägga fram ett förslag till en förordning om gränsvärden för kadmium i gödselmedel den 31 december 2001.

2.1.3 *Riskbedömning som utförts i Finland*

(37) Den riskbedömning som lämnats av de finska myndigheterna är en del av den ovannämnda informationsinsamlingsprocess som grundar sig på gemensamma metoder och förfaranden. Den ram som använts av Finland för att genomföra riskbedömningen är uppbyggd kring tre begrepp.

2.1.3.1 **Upplagringsbedömning**

(38) Enligt denna bedömning beräknas den nettoupplagring av kadmium i mark och marklösning (eller porvatten) ([20]), som härrör ur användningen av gödselmedel över tid och i jämnvikts tillstånd. Upplagringsbedömningen möjliggör en tillämpning av t.ex. medel- och extremvärden. Den finska riskbedömningen visar att med denna bedömningsmetod har följande bedömningsgrunder beaktats:

— den totala kadmiumhalten i jordbruksmark (beroende på mineralgödselmedel, men även på atmosfäriskt nedfall, jordbrukskemiska ämnen och avfall),

— växternas kadmiumupptag beroende på markens egenskaper,

— för en hundraårsperiod har en uppskattning gjorts av:

  — kadmiumkoncentration i porvatten/lakvatten,

  — urlakningsnivå av kadmium,

([17]) ERM, Study on data requirements and programme for data production and gathering to support a future evaluation of the risks to health and the environment from cadmium in fertilizers, mars 1999, och A study to establish a programme of detailed procedures for the assessment of riska to health and the environment from cadmium in fertilizers, februari 2000. (ERM [Environmental Resourses Management] är den konsult som utarbetat metoden för riskbedömningarna.)

([18]) http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/fertilizers/riskassest/reports.htm

([19]) ERM, Analysis and conclusions from Member States' assessment of the risks to health and the environment from cadmium in fertilizers, oktober 2001.

([20]) Porvatten betyder vatten som stannar i jorden på grund av kapillärkraften mellan jordens fasta partiklar.

— kadmiumhalt i marken,

— kadmiumutfall genom erosion,

— kadmiumhalt i grödan,

— växternas kadmiumupptagning.

2.1.3.2 **Exponeringsbedömning**

(39) Enligt denna bedömningsgrund beräknas de odlade växternas upptagning ur marken och människans därpå följande intag av kadmium med hjälp av de exponeringsmått som omfattar exponeringens både medel- och extremvärden. Miljöexponering är också bedömd för känsliga miljöer och kan ses som förutsedd kadmiumkoncentration i en särskild miljö.

2.1.3.3 **Risk karaktärisering**

(40) Denna bedömning möjliggör för Finland att uppskatta incidens och allvar för de skadliga effekter som sannolikt uppstår vid konstaterad eller förutsedd exponering för kadmium.

2.1.4 ***Resultaten av riskbedömningen***

(41) Tillämpningen av bedömningarna har givit följande resultat:

— När det gäller vatten fastslås i den finska riskbedömningsrapporten att ”risk karaktäriseringen visar att det föreligger risk för vattenmiljön för alla beräknade scenarios både nu och för framtiden. Detta betyder i praktiken att ingen säkerhetsmarginal kan upprättas och att varje ökning i förhållande till naturliga bakgrundskoncentrationerna sannolikt kommer att medföra risker för vattenmiljön”.

— När det gäller marken fastslås i den finska riskbedömningsrapporten att ”medutgångspunkt i tillgängliga uppgifter utgör de nuvarande kadmiumkoncentrationerna i finsk jordbruksmark en risk för markmiljön. Denna slutsats kan nås både genom användning av medelvärdet för koncentrationer av extraherbart kadmium ([21]) och 90-percentil värden i de fem finländska odlingszonerna för år 1987. Endast i den nordligaste zonen är PEC/PNEC-kvoten ([22]), beräknad med medelvärdet för koncentrationen, under 1. Riskkvoterna för de olika odlingszonerna varierar mellan 1,2 och 2,8”.

— När det gäller folkhälsan fastslås i den finska riskbedömningsrapporten att i Finland finns ingen säkerhetsmarginal för riskgruppen (de svåraste fallen) mellan de skattade nivåerna i urin och och de kritiska nivåer som förknippats med skadliga hälsoeffekter som orsakats av kadmium. I den finska riskbedömningsrapporten fastslås också att om fosforbaserade gödselmedel som innehåller genomsnittliga EU-nivåer av kadmium skulle användas i Finland skulle intaget via livsmedel av kadmium öka med mer än 40 % över hundra år grundat på beräkningsmodeller.

(42) Det är tydligt att dessa slutsatser härrör från den finska jordens särskilda förhållande och den väderlek som råder i Finland.

(43) Följaktligen visar den riskbedömning som genomförts i Finland att nuvarande kadmiumkoncentrationer i den finska jordbruksmarken utgör en risk för markorganismer och att kadmiumläckaget från jordbruksmarken hotar vattenmiljön. Finland vidhåller att riskbedömningen visar att det finns en risk för negativa hälsoeffekter på grund av den allmänna kadmiumexponering som den finska befolkningen utsätts för. Det genomsnittliga intaget via livsmedel utgör visserligen ingen risk i Finland, men vissa befolkningssegment befinner sig i farozonen på grund av högt intag via livsmedel, förhöjd upptagning och/eller rökning.

([21]) Den kadmiumkoncentration som är tillänglig för växternas upptagning.
([22]) PEC = Predicted environmental concentration, PNEC = predicted no effect concentration. En PEC/PNEC-kvot större än ett anger att ogynnsamma återverkningar kommer att uppstå.

2.1.5 ***Bedömning av Finlands ståndpunkt***

(44) Den riskbedömning som lämnats av de finska myndigheterna har genomförts enligt de förfaranden och metoder som utformats på gemenskapsnivå, något som anses säkerställa en hög tillförlitlighetsnivå i de upplysningar som erhållits.

(45) Kommissionen har redan undersökt de upplysningar som ingår i denna riskbedömning i samband med förberedelserna för en ny förordning om gödselmedel ([23]). Vid detta tillfälle ansåg kommissionen att tillgängliga upplysningar utgjorde en tillräcklig indikation på en miljö- och folkhälsorisk vid användning av kadmiumhaltiga gödselmedel i finsk jord. Kommissionen föreslog därför i artikel 33 i sitt förslag en förlängning av det undantag som redan tillerkänts Österrike, Finland och Sverige i anslutningsakten. Då den föreslagna förordningen ej kunde antas i tid, har Finland begärt ett enskilt beslut enligt artikel 95.6.

(46) Efter att ånyo ha undersökt de vetenskapliga beläggen mot bakgrund av Finlands begäran anser kommissionen att de finska myndigheterna har visat att kadmiumhaltiga gödselmedel utgör miljö- och folkhälsorisker och att de nationella bestämmelser som anmälts av de finska myndigheterna och som syftar till att begränsa exponeringen av den finska miljön för kadmiumhaltiga gödselmedel är berättigade.

2.2 FÖREKOMST AV EVENTUELL GODTYCKLIG DISKRIMINERING

(47) Enligt artikel 95.6 skall kommissionen kontrollera att de planerade bestämmelserna ej utgör ett medel för godtycklig diskriminering. Enligt EG-domstolens praxis föreligger diskriminering när nationella handelshinder används på ett sätt som är diskriminerande när det gäller varor med ursprung i övriga medlemsstater.

(48) De aktuella nationella bestämmelserna är generella och gäller för såväl inhemska som importerade EG-märkta fosforbaserade gödselmedel. Det finns därför ingenting som tyder på att bestämmelserna kan användas som ett medel för godtycklig diskriminering mellan ekonomiska aktörer i gemenskapen.

2.3 FÖREKOMST AV EVENTUELLA FÖRTÄCKTA HANDELSHINDER

(49) Strängare nationella bestämmelser för sammansättningen av EG-gödselmedel som avviker från bestämmelserna i ett gemenskapsdirektiv utgör normalt ett handelshinder. Produkter som lagligen får släppas ut på marknaden i resten av gemenskapen får ej släppas ut på marknaden i den berörda medlemsstaten. Den princip som ligger till grund för artikel 95.6 syftar till att förhindra att nationella bestämmelser som grundar sig på punkterna 4 och 5 tillämpas i otillbörligt syfte och i själva verket utgör ekonomiska åtgärder som införs för att förhindra import av produkter från andra medlemsstater med det indirekta syftet att skydda inhemsk produktion.

(50) Som fastställs ovan ger användningen av kadmiumhaltiga gödselmedel i marken anledning till oro när det gäller miljö- och folkhälsoskydd. Skälet för att behålla nationella bestämmelser förefaller därför vara att skydda miljö och folkhälsa, och ej att skapa förtäckta handelshinder.

2.4 FÖREKOMST AV EVENTUELLA HINDER FÖR DEN INRE MARKNADENS FUNKTION

(51) Detta villkor kan ej tolkas på ett sätt som gör att det skulle vara förbjudet att godkänna nationella bestämmelser som kan komma att påverka upprättandet av den inre marknaden. Det är i själva verket troligt att alla nationella bestämmelser som avviker från en harmoniseringsåtgärd vars syfte det är att upprätta den inre marknaden och få den att fungera, kommer att påverka den inre marknaden. För att undantagsförfarandet i artikel 95 i EG-fördraget skall förbli användbart anser kommissionen, i fråga om artikel 95.6, att begreppet ”hinder för den inre marknadens funktion” bör tolkas som en verkan som är oproportionerlig med hänsyn till det eftersträvade målet.

([23]) Kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gödselmedel (KOM(2001) 508 slutlig, 14.9.2001).

(52) Med tanke på de risker för både miljö och folkhälsa som härrör från användningen av kadmiumhaltiga gödselmedel i den finska jorden och med hänsyn till

— att Finland som ovan anges genom anslutningsakten och direktiv 98/97/EG får fortsätta att tillämpa sina nationella bestämmelser om kadmiumhalt i gödselmedel i avvaktan på den översyn av direktiv 76/116/EG, som gäller förekomst av kadmium i gödselmedel, och

— att SCTEE:s yttrande ej förelåg i tid för att bli beaktat i detta beslut för att tillhandahålla en tillräcklig vetenskaplig grundval för kommissionens förslag till en tillnärmning av gemenskapens gränsvärden för kadmium i gödselmedel eller för att avgöra om en mindre restriktiv åtgärd kunde vidtas,

anser kommissionen på nuvarande stadium av översynen att det ej föreligger något belägg för att de nationella bestämmelserna skulle utgöra ett oproportionerligt hinder för den inre marknadens funktion i förhållande till de avsedda målen för denna.

2.5 TIDSBEGRÄNSNING

(53) Finland bad kommissionen att fatta ett beslut under artikel 95.6 i fördraget före den 31 december 2001. Om kommissionen skulle godkänna begäran om ett undantag bad Finland att beslutet skulle börja gälla från och med den 1 januari 2002.

(54) Det bör först observeras att under förutsättning av att den förfaranderam som upprättas genom artikel 95 i fördraget och i synnerhet den tidsgräns om sex månader som gäller för antagandet av ett beslut iakttas, åligger det medlemsstaterna att i tid lämna en anmälan till kommissionen så att denna kan anta ett beslut om denna anmälan innan gemenskapens gällande harmoniseringsåtgärd blir tvingande ([24]).

(55) Det bör erinras om att principen om rättssäkerhet som är en allmän princip i gemenskapslagstiftningen i de flesta fall utesluter retroaktiv tillämpning av gemenskapslagstiftningen utom när det mål som skall uppnås så kräver och då endast under villkor av att berörda parters legitima förväntningar respekteras ([25]).

(56) Med utgångspunkt i det ovannämnda anser kommissionen ej att det i detta fall föreligger villkor för att ge retroaktiv verkan åt beslutet om att anta de nationella bestämmelserna. Även om det finns ett behov av att skydda folkhälsa och miljö från de risker som uppstår av kadmium i gödselmedel skulle i själva verket retroaktivt tillämpade strängare nationella åtgärder vara liktydigt med att undergräva de legitima förväntningarna hos de ekonomiska aktörer som handlat i tron att de bestämmelser som gällde efter den 31 december 2001 skulle vara de liberalare bestämmelser som upprättades genom direktiv 76/116/EEG.

(57) Den period för vilken undantag medges bör vara tillräckligt lång för att kommissionen skall kunna lägga fram förslag och för att rådet och Europaparlamentet skall kunna anta lagstiftning om kadmium i gödselmedel på gemenskapsnivå. En Sådan lagstiftning beräknas kunna träda i kraft år 2005. Undantaget för Finland bör därför upphöra att gälla den 31 december 2005.

IV. **SLUTSATS**

(58) Mot bakgrund av ovanstående kan slutsatsen dras att Finlands begäran om att få behålla nationella bestämmelser som är strängare än bestämmelserna i direktiv 76/116/EEG om kadmiumhalten i gödselmedel, och som inlämnades den 7 december 2001, kan tas upp till sakprövning.

([24]) Det bör i detta sammanhang framhållas att EG-domstolen i punkt 35 i sin dom av den 1 juni 1999, i mål C-319/97, fastslår att ”enligt artikel 10 i EG-fördraget (f.d. artikel 5) skall medlemsstaterna så snart som möjligt anmäla nationella bestämmelser som inte är förenliga med en harmoniseringsåtgärd men som de har för avsikt att fortsätta tillämpa”.

([25]) EU-domstolens dom av den 25 januari 1979 i mål C-98/78 Racke (1979) ECR 69, punkt 20. Se också domarna i följande mål: C-110/97 Nederländerna mot rådet, (2001) ECR 000, punkt 151; C-99/78 Decker (1979) ECR 101, punkt 8; C-258/80 Rummy mot kommissionen (1982) ECR 487, punkt 11 och C-337/88 SAFA (1990) ECR I-1, punkt 13.

Kommissionen finner dessutom att de nationella bestämmelserna
— skall motsvara behoven när det gäller att skydda folkhälsa och miljö,
— är proportionerliga i förhållande till de eftersträvade målen,
— ej utgör medel för godtycklig diskriminering, och
— ej innebär något förtäckt handelshinder mellan medlemsstaterna.

Kommissionen anser därför att de kan godkännas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Genom undantag från direktiv 76/116/EEG godkänns de finska bestämmelser som förbjuder utsläppande på den finska marknaden av fosforbaserade mineralgödselmedel med en kadmiumhalt som överskrider 50 mg per kg fosfor.

Detta undantag skall tillämpas till och med den 31 december 2005.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 24 maj 2002.

På kommissionens vägnar
Erkki LIIKANEN
Ledamot av kommissionen